

Szerencsejátékosok attitűdjeinek időbeli összehasonlító vizsgálata

A comparative study of gamblers' attitudes over time

ÖSSZEFOGLALÁS:

Alább az Attitudes Towards Gambling Scale (ATGS-8) nyolc tételű változatának segítségével 2011-2023. között gyűjtött eredményeinket mutatjuk be. Az összehasonlító elemzésünk alapját az 2011 júniusában kezdett kutatásunk képezi, amelyek során 2023 májusáig összesen 396 játékost vontunk be a vizsgálatba. A válaszok önkéntes alapon születtek, és a kérdőívek kitöltését a résztvevők önállóan végezték el. A vizsgálati mintát három különböző fizikai helyszínről és a közösségi médián közzétett online kérdőívekből gyűjtöttük össze.

Ezen eredmények tükrében kijelenthető, hogy az ATGS-8 hatékony és megbízható eszközként szolgál az attitűdök mélyreható feltárására a szerencsejátékkal kapcsolatban. A kutatás eredményei az attitűdök és a demográfiai tényezők közötti kapcsolatokat is feltárták, amelyek további részletező elemzések és kutatások alapját képezhetik a jövőben. A cikk továbbá rávilágít arra, hogy az attitűdök tanulmányozása és megértése milyen fontos szerepet játszhat a szerencsejátékkal kapcsolatos politikák és intervenciók kidolgozásában és megvalósításában.

Kulcsszavak: szerencsejáték, attitűd, problémás játékos, addikció, szellemi rekreáció

ABSTRACT:

Below, using the eight-item version of the Attitudes Towards Gambling Scale (ATGS-8) 2011-2023. we present our results collected between. The basis of our comparative analysis is our research that started in June 2011, during which we included a total of 396 players in the investigation until May 2023. The answers were given on a voluntary basis, and the participants completed the questionnaires independently. The study sample was collected from three different physical locations and online questionnaires posted on social media.

In the light of these results, it can be stated that the ATGS-8 serves as an effective and reliable instrument for the in-depth exploration of gambling attitudes. The results of the research also revealed the relationships between attitudes and demographic factors, which can form the basis of further detailed analyzes and research in the future. The article also highlights how the study and understanding of attitudes can play an important role in the development and implementation of gambling-related policies and interventions.

Keywords: gambling, attitude, problem player, addiction, mental recreation

BEVEZETÉS, KUTATÁSI ELŐZMÉNYEK

Az egyik legelső szerencsejátékos attitűd vizsgálatot Oh és Hsu (2001) végezte. 2700 véletlenszerűen kiválasztott egyén vizsgálata során első lépésben azonosították „a jelenlegi játékosokat” (akik arról számoltak be, hogy játszottak az elmúlt 12 hónapban), majd közülük szisztematikus valószínűségi mintavétellel azonosítottak 485 függő szerencsejátékost. A vizsgálat második lépéseként egy kérdőívet kellett a játékosoknak önállóan kitölteni, mely a múltbeli szerencsejátékos magatartásukra, szokásaikra, társadalmi normáikra, viselkedésükre és a viselkedési szándékaikra vonatkozott. A kutatók két hónappal később a visszaküldőknek egy második kérdőívet

is kiküldtek, hogy rögzíthessék az esetleges változásokat az attitűdjeiket illetően.

A múltbeli viselkedés és a viselkedési szándék is közvetlen pozitív kapcsolatban volt a tényleges viselkedéssel. A múltbeli magatartás, attitűd, a társadalmi normák ismerete, és az önkontroll közvetlen pozitív kapcsolatban volt a viselkedési szándékkal (Tessényi, 2013).

Ez értelmezésünben azt jelenti, hogy az attitűdvizsgálat alkalmas lehet jövőbeni viselkedés becslésére, így közvetve preventív intézkedések orientálására. Ha az attitűd vizsgálata révén behatárolhatjuk, hogy kik állnak „túlságosan közel” vélekedésük alapján a szerencsejátékokhoz, a megelőző beavatkozásokat is célirányosan targetálhatjuk.

Szerző: **TESSÉNYI JUDIT**

PhD, egyetemi adjunktus
Neumann János Egyetem
Tessenyi.judit@nje.hu

Dr. Tessenyi Judit a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen végzett 1991-ben. Ezt követően jogi, PR másoddiplomákat, majd a Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Karán MBA, 2013-ban pedig PhD fokozatot szerzett. Mindeközben a Szerencsejáték ZRT szegedi igazgatóságán dolgozott ez befolyásolta elsődlegesen kutatási területei kiválasztásában: játékszenvedély, vállalatok társadalmi felelőssége, fogvatartottak játékszenvedélyének mértéke, nyugdíjasok szellemi szabadidő felhasználása, dinamikus inkonzisztenciák, stb. Ed-dig 44 szakcikke, egy könyvfejezete, két önálló könyve és egy önéletrajzi munkafüzete jelent meg. Jelenleg a Neumann János Egyetem Gazdaságtudományi Karának Marketing és Üzleti kommunikáció tanszékvezetője, marketinget, kommunikációt és kutatómódszertant oktat - számos fakultatív tárgy mellett. 2021-től az egyetemisták vállalkozási hajlandóságának és a gamifikáció felsőoktatásban mérhető eredményének kutatására fókuszál.

Rovatszerkesztő:

DR. LIPPAI LÁSZLÓ LAJOS

Főiskolai docens, tanszékvezető
Alkalmazott Egészségtudományi és Környezeti Nevelés
Intézet Egészségpszichológia
és Mentálhigiéné Tanszék
lippai.laszlo.lajos@szte.hu

Sproston és szerzőtársai 2000-ben végzett angol kutatásuk során több mint 5.300 embert vizsgáltak meg szerencsejátékos szokásaik és attitűdjeik alapján. Megállapították, hogy az attitűdökre vonatkozó megnyilatkozások eltérőek játékfüggők esetében és, hogy az átlagos értékektől való eltérés a problémás játékosok esetén jóval nagyobb – a szerencsejátékosokhoz való „hozzáállás” vonatkozásában, mint a normál játékosoknál (Sproston és munkatársai, 2000).

Orford és szerzőtársai (közöttük Sproston is) 2007-ben megismételték fenti vizsgálatukat de ehhez már önálló attitűd tesztet dolgoztak ki (ATGS néven). A megkérdezett 8880 fő – többek között – a szerencsejátékosok attitűdjéről is nyilatkozott. A 14 tételes kérdőív alapján az alábbi következtetéseket vonták le:

■ A szerencsejátékról alkotott vélemény átlagban negatívnak nevezhető, pontosabban a 14-ből 12 kérdés esetén volt negatív a válasz. Tehát az általános vélemény az, hogy a szerencsejáték mind az egyének, mind a társadalom számára összességében inkább káros, mint hasznos, így terjedése nem támogatandó.

■ A 14 kérdésből a két előbb említett kivétel (melyekre a szerencsejáték szempontjából pozitív választ adtak) egyike az volt, miszerint az egyéneknek joga van a játékhoz, a másik pedig az, hogy elutasították a játék teljes betiltását.

■ A szerencsejátékról a legjobb véleménnyel a következő csoportok voltak: a 35 év alattiak, az alkoholt gyakran fogyasztók, a megelőző évben több mint négy féle szerencsejátékot játszó, vagy az előző héten háromnál többfélet játszó, valamint azok, akik valamely meghatározás szerint játékfüggőnek számítanak.

■ A legrosszabb véleménnyel a következők voltak: 55 év felettek, özvegyek, az önmagukat ázsiai, ázsiai brit, vagy az „egyéb” etnikumba sorolók, a szerencsejátékot nem játszó, valamint azok, akiknek közeli rokona vagy valamely szülője játékfüggő.

Míg 2007-ben 14 kijelentés köré csoportosították az attitűdre vonatkozó kérdéseiket (melyet pl. az ausztrál kutatók még az idén is használtak – Donaldson és munkatársai, 2016), a 8 kijelentésre redukált – és a 2010-ben használt attitűd skálát validálta – több párhuzamos vizsgálat közt - Canale és munkatársai (2016).

2014-ben Anne H. Salonen munkatársaival 4484 fős lakossági vizsgálatot végzett az ATGS-8-as attitűd skálával Finnországban és arra a következtetésre jutottak, hogy az átlagosnál magasabb jövedelemmel bíró fiatal férfiak jóval elnézőbbek a szerencsejátékok ártalmosságának megítélésében, azaz szerencsejátékos attitűdjük jóval pozitívabb, mint az átlag finn társadalomé, mely összességében elítélően áll a szerencsejátékokhoz – e szerint a teszt szerint.

MÓDSZERTAN

A fent hivatkozott kutatócsoport a brit Szerencsejáték Felügyelet megbízásából (egyébként törvényi kötelezettségüknek eleget téve) 2010-ben is megvizsgálta Nagy Britanniában a lakosság szerencsejáték „fogyasztási” szokásait és attitűdjeit. Ez utóbbi kutatássorozatban összesen 7756 embert. Az attitűd vizsgálatoknál a 2007-ben kidolgozott, de 6 kijelentéssel rövidebb ATGS 8-as attitűd skálát (1. táblázat) alkalmazták. A skála kifejezetten a szerencsejátékkal kapcsolatos attitűdök mérésére szolgál, ahol az egyes tételek válaszai az attitűdöket egy öt fokozatú skálán fejezik ki, ahol az értékek 1-től 5-ig terjednek: 1 = „teljesen egyetérték”, 2 =

„egyetérték”, 3 = „nem értek egyet, sem nem értek egyet”, 4 = „nem értek egyet”, és 5 = „egyáltalán nem értek egyet”. Fontos megjegyezni, hogy négy tétel fordított pontozást kap, amelyek a skála megbízható és érvényes mérési eredményeit erősítik. Az alkalmazott attitűd-skála jellegzetessége, hogy a 8 válasz közül 4 pozitív és 4 negatív. A pozitív válaszok között említhetjük, pl. hogy a „legtöbb ember ésszel játszik”, a negatív válaszok között pedig olyan lehetőségek szerepelnek, mint például a szerencsejáték teljes tiltása, vagy hogy túl sok a válaszadó véleménye szerint a szerencsejáték lehetőség napjainkban. Így tehát a 8 kérdésre 1- től 5-ös skálán tudja a válaszadó önállóan az egyetértését vagy a határozott elzárkózását értékelni. Mivel a határozott egyet nem értés 1 pontot ér, a nagyon egyetértő válasz pedig 5-öt, ebből kifolyólag 24-es az átlag értéke a skálának. Vizsgálhatjuk, hogy akár a nemek szerint, akár a függők, illetve a veszélyeztetett, és a normál játékosok között találunk-e különbséget a vélekedésüket illetően (Tessényi, 2013).

A szerencsejátékot széles körben társadalmilag elfogadható rekreációs formának tekintik. Azonban az egyének kis része számára ez függőséget és problémát okozhat, súlyos káros következményekkel. Gabellini és munkatársai 2023-ban publikált metaanalízisnek az volt a célja, hogy áttekintést nyújtson a 2016 és 2022 első negyedéve között közzétett prevalencia tanulmányokról, valamint frissített becslést adjon a szerencsejáték-problémákról az általános felnőtt lakosság körében. Szisztematikus áttekintést és metaanalízist végeztek tudományos adatbázisok, internet és kormányzati weboldalak felhasználásával. 23 tanulmányt azonosítottak a felnőttkori szerencsejáték prevalenciájáról, különbséget téve a közepes kockázatú/kockázatos szerencsejáték és a problémás/káros szerencsejáték között. Ez a tanulmány azt találta, hogy a közepes kockázatú/kockázatos szerencsejáték prevalenciája 2,43%, a problémás/káros szerencsejáték prevalenciája pedig 1,29% a felnőtt lakosság körében. Bármennyire is nehéz a tanulmányok összehasonlítása a különböző módszertani eljárások, határértékek és időkeretek miatt, a jelen metaanalízis rávilágít a prevalencia eltéréseire a különböző országokban, kellően figyelembe véve a kockázati szint és a súlyosság közötti különbségeket. (Gabellini et al. 2023)

1. Minden embernek joga van játszani, amikor csak akar.	1 – 2 – 3 – 4 – 5
2. Túl sok a szerencsejáték lehetőség napjainkban.	1 – 2 – 3 – 4 – 5
3. A szerencsejátékkal szemben fel kellene lépni.	1 – 2 – 3 – 4 – 5
4. A legtöbb ember ésszel játszik.	1 – 2 – 3 – 4 – 5
5. A szerencsejáték veszélyes a családi életre.	1 – 2 – 3 – 4 – 5
6. Mindent összevetve szerencsejáték jó a társadalomnak.	1 – 2 – 3 – 4 – 5
7. Szerencsejáték feldobja az életet.	1 – 2 – 3 – 4 – 5
8. Jobb lenne, ha a szerencsejáték tilos volna.	1 – 2 – 3 – 4 – 5

1.táblázat: Attitudes Towards Gambling Scale

Forrás: 2010 British Gambling Prevalence Surveys (2010), Wardle et al (2011) saját fordítás

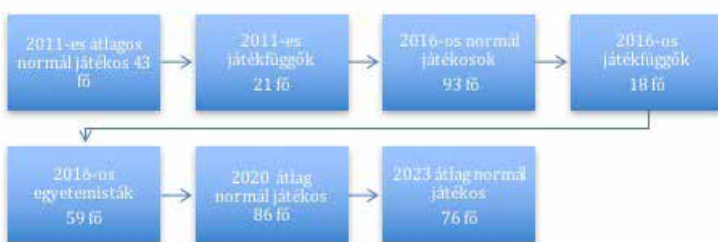
Zsédely és Bóka 2023-ban utatásuk során arra a megálapításra jutottak, hogy “az egyetemisták körében nagyon népszerűek a szerencsejátékok, ezen belül a sportfogadás. Ebből a szempontból legkedveltebb sportágak a labdarúgás, kézilabda, darts, tenisz. Bebizonyosodott az is, hogy a fogadók 85%-a utánajár annak a csapatnak a tabellán elfoglalt pozíciójának, pillanatnyi formájának, játékoskeretének, a klubot esetlegesen érintő tényezőknél, melyekből a mérkőzésekkel kapcsolatos fogadásokat megkötik.” Ebből arra következtettek, hogy fellelhető bizonyos tudatosság a játék során. (Zsédely-Bóka, 2023)

SAJÁT ATTITÚD KUTATÁS

Ezt az eszközt vettük alapul 2011. júniusában kezdett kutatás sorozatunknál, először 65 játékost kérdeztünk meg szegedi, tótkomlói és szolnoki lottózókban. A válaszadás önkéntes volt és a kérdőívek kitöltését is önállóan végezték, melyben a szerencsejátékokkal kapcsolatos véleményüket 5-ös Likert-skálán kellett megadniuk. Ugyanekkor (tehát 2011-ben) majd 2016 júniusában ismételt a névtelen szerencsejátékosok éves összejövetelén – a szenvedélyes szerencsejátékosokkal is kitöltöttük a kérdőívet. Utóbbi speciális csoportból 2011-ben 21, 2016-ban pedig 18 válaszadó attitúd értékeit tudtuk összevetni az „átlagos” játékosokéval. 2016-ban már a Google Űrlapok szolgáltatás kérdőíves modulját is alkalmaztuk, melynek segítségével már nem csak papír alapú adatgyűjtést tudunk végezni. Ez a felület egyúttal lehetőséget adott arra is, hogy nappali tagozatos egyetemi hallgatókat külön vizsgálati célcsoportként vonjunk bele vizsgálatunkba, melyet – esetenként - adatelemzésünk során külön is megjelöltünk. Ennek megfelelően az öt szegmens a 2. ábrán bemutatott adatforrásból, illetve vizsgálati mintából adott összesen 396 vizsgálható alanyt. Természetesen statisztikai vizsgálatainknál releváns, hogy mikori mintavételről van szó és az egyetemisták adatainak külön történő vizsgálata nem feltétlen indokolt.

KUTATÁSI KÉRDÉSEK, HIPOTÉZIS ÉS A DOLGOZAT CÉLJA

A vizsgálat sorozat elsődleges célja annak felmérése volt, hogy az ATGS (1.számú táblázat) által detektált értékek mennyiben hozhatóak összefüggésbe a megkérdezettek demográfiai és egyéb jellemzőivel. Feltételeztük, hogy az életkor, az iskolai végzettség és a válaszadó neme befolyással bírhat a szerencsejátékokhoz való viszonyulásában és mindez időben is lekövethető. A kutatás célja, hogy felhívja a figyelmet az attitúd vizsgálatában rejtő prevenciós és predikciós lehetőségekre, azaz mind a megelőzésben, mind az időben történő kiszűrésben segítséget nyújtson.

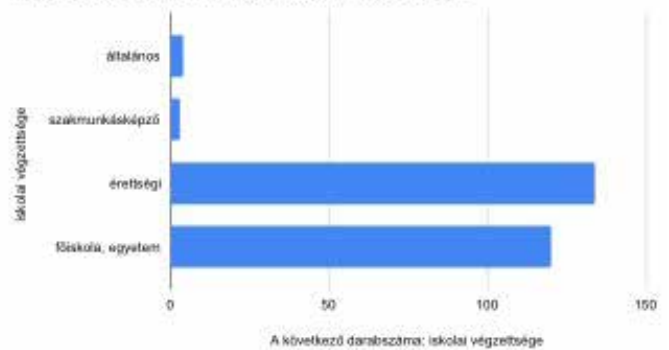

2.ábra: A vizsgált sokaság mintavételi ideje és létszáma. Sampling time of the studied population and the number of samples. Saját szerkesztés.

A VÁLASZADÓK JELLEMZŐI

Az első alkalommal megkérdeztek 52,3 %-a volt nő, és e megkérdezett 65 fő közül 21-en a Gambler Anonimus tagja volt, azaz detektált játékosfüggőnek tekintjük. Az alapadatok megvizsgálva egy válaszadó kérdőívet kellett kizárnunk a részletes adatelemzésből a hiányos kitöltés miatt, még egyet pedig az adott válaszok alapján minősítettünk értékelhetetlennek. A következő mintavételben felülreprezentáltak voltak a hölgyek (75,3%) és az egyedülállóak (50,5%).

A következő darabszáma: iskolai végzettsége

3.ábra: A válaszadók demográfiai összetétele iskolai végzettségük szerint (2016-2023-as kitöltők) N= 261fő / Demographic composition of the respondents according to their educational level. saját szerkesztés (google forms)

A legtöbb válaszadónak volt érettségi bizonyítványa, mintegy 134-en (ebben a szegmensben is felülreprezentáltak voltak a hölgyek) és felsőfokú végzettsége volt válaszadóink 46%-ának (N=120). A problémás (függő) játékosok között csak egyetlen hölgyet találtunk és meglepően sok, mintegy 44,4% rendelkezett közöttük felsőfokú (főiskolai vagy egyetemi) végzettséggel. A problémás játékosok csoportjának másik sajátossága volt a kétpólusú korcsoportos szétválás, azaz a 40 feletti és a 18-25 év közöttiek együttesen a minta 78%-át kitekítették, mégpedig 5:9 arányban a 40 feletti javára.

A teljes mintában felülreprezentáltak az egyedülállóak (130 fő), 60 válaszadó családost és meglepően sokan nem tudták családi állapotukat meghatározni (60 fő egyéb választ adott).

neme	AVERAGE attitúd értéke
férfi	23,94029851
nő	24,09278351
Végösszeg	24,05363985

4. táblázat: Nemenkénti attitúderétekek átlagai/ Means of attitude values by gender. saját szerkesztés.

Attitúd különbözőségeinek vizsgálatához a nemek közti különbségek kimutatása érdekében t- próbát végeztünk, a többi változó esetén pedig variancia analízist (anova). Mindkét tesztnél előfeltétel a variancia-homogenitás, ezért ezt is ellenőriztük. A t-próba és az anova nullhipotézise is az azonosság feltételezése, azaz, hogy az attitúd átlagok a csoportokban azonosnak tekinthetők. Mivel a szignifikancia értéke 0,224, ez alapján a variancia-homogenitás teljesül, így (a sig=0,090 érték alapján) a fő kérdés tekintetében is (ha két csoportot hasonlítunk össze: 2 mintás független t próba, ha kettőnél többet: anova)elfogadható a nullhipotézisünk, azaz a férfiak és nők attitúd átlagai azonosnak

ATGS 8 állításai	Összesen	átlag	szórás
Minden embernek joga van játszani, amikor csak akar.	926	3,54	2,82
Túl sok a szerencsejáték lehetőség napjainkban.	944	3,61	3,41
A szerencsejátékkal szemben fel kellene lépni.	800	3,06	3,61
A legtöbb ember ésszel játszik.	659	2,52	3,69
A szerencsejáték veszélyes a családi életre.	985	3,77	3,51
Mindent összevetve szerencsejáték jó a társadalomnak.	657	2,51	3,57
Szerencsejáték feldobja az életet.	773	2,96	3,61
Jobb lenne, ha a szerencsejáték tilos volna.	534	2,42	3,11

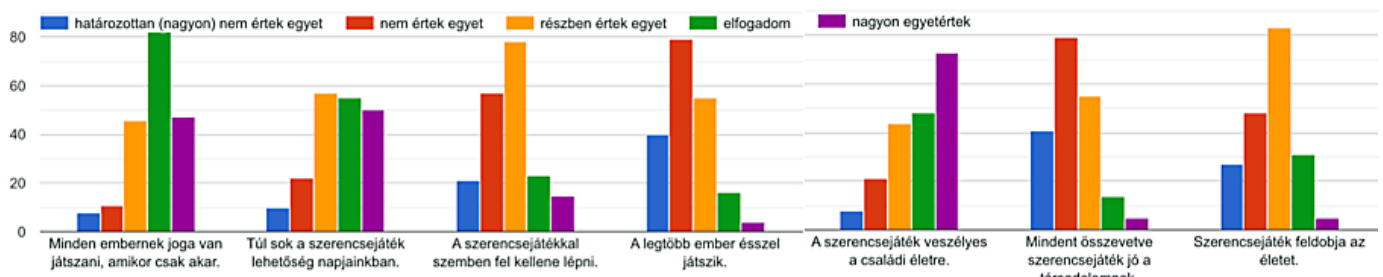
5.táblázat: A válaszadók szerencsejátékos attitűdjei (N=261)/ Gambling attitudes of the respondents. Saját szerkesztés

Egy finn tanulmány a 15–74 éves finn lakosság körében vizsgálta a nők és férfiak szerencsejátékkal, szerencsejátékban való részvételével és a szerencsejátékkal kapcsolatos ártalmakkal kapcsolatos attitűdjeit: „A szerencsejátékokkal kapcsolatos attitűdök 2011-től 2015-ig pozitívabbá váltak. A női attitűdök általában negatívak voltak, de ennek ellenére pozitív irányba mozdultak el, kivéve a 25 év alatti korcsoportokat. A 18–24 éves nők körében nőtt az alkalmi szerencsejáték. A 18–24 éves és a 45–54 éves nők több sérülést szenvedtek el 2015-ben, mint 2011-ben. A 65–74 éves nők körében nőtt mind a földi, mind az online szerencsejáték. A férfiak szerencsejátékokkal kapcsolatos attitűdje általában pozitív volt, és 2011 és 2015 között pozitívabbá vált a 15–17 évesek kivételével minden korcsoportban. A 15–17 éves férfiak körében csökkent a heti szerencsejáték. A szerencsejáték összességében nőtt a 18–24 éves férfiak körében. A heti többszöri szerencsejáték a 35–44 és a 45–54 éves férfiak körében csökkent, az utóbbi korcsoportban pedig nőtt a havi 1–3 szerencsejáték. Az online szerencsejáték csak az 55–64 éves férfiak körében nőtt.” (Salonen, 2017).

A fenti finn eredményekkel összevetve a magyar adatokat elmondható, hogy nálunk is nőttek az attitűd értékei 2016-ig, azonban ezt követően tapasztalható némi megtorpanás. További érdekesség, hogy a nemek „helyet cseréltek” azaz míg korábban a nők álltak pozitívabban a szerencsejátékokhoz, 2023-ra már a férfiak megítélése összességében kedvezőbb, mint a megkérdezett nők.

ÖSSZEZÉS

Összefoglalva tehát az összehasonlított demográfiai adatok eleinte csupán a korcsoportok esetén mutattak mérhető eltérést, azaz az összes többinél azonosak az attitűd átlagok és normál eloszlást követtek (Tessényi, 2013). A férfiak magasabb átlag attitűd pontszámot adtak, azaz a szerencsejátékok megítélése körükben pozitívabb. Ugyanakkor a

7. ábra: A 2023-as attitűd teszt értékei (The values of the 2023 attitude test)

	Pearson Correlation	1	-,318**	-,144**	-,077**
neme	Sig. (2-tailed)		0	0	0
	N	4495	4470	4291	4495
életkora	Pearson Correlation	-,318**	1	-,296**	-,013
	Sig. (2-tailed)	0		0	0,398
végzettsége	Pearson Correlation	-,144**	-,296**	1	,116**
	Sig. (2-tailed)	0	0		0
attitűdje	Pearson Correlation	-,077**	-,013	,116**	1
	Sig. (2-tailed)	0	0,398	0	
	N	4495	4496	4291	4521

6. táblázat: Korreláció vizsgálat a minta egyes demográfiai paraméterei és attitűdje között (Correlation study between certain demographic parameters and attitudes of the sample). saját szerkesztés, hiv.: Tessényi (2017)

vizsgált korcsoportok között a legfiatalabb korosztály „hozzáállása” a legelfogadóbb. Hasonló a helyzet a 2016-os mintában, de statisztikailag szignifikáns kapcsolatot a nemek között, a iskolai végzettségben és a szenvedélyes szerencsejátékos besorolásban találtunk (6.táblázat).

A fentebb ismertetett attitűd tesztet immár az internet és a közösségi média felhasználásával 3 évente újra és újra közzétettük, így a friss adatok lehetőséget adnak bizonyos időbeli eltérések detektálására. Ugyanakkor fontos leszögeznünk, hogy ez nem tekinthető statisztikailag longitudinális vizsgálatnak, mivel a kitöltőknek biztosítottuk a teljes anonimitást, így az újabb időpontban történő ismételt kitöltés sem tette lehetővé az egyén korábbi válaszaival való személyes adatösszevetést.

Mint a fentiekből kiderül (7.ábra), azzal a válaszadók túlnyomó többsége egyetért, hogy minden embernek joga van játszani (67%). A leginkább abban a kérdésben oszlanak meg a vélemények, hogy a túl sok szerencsejáték a napjainkban: 79% állította azt, hogy teljes mértékben vagy inkább egyetért. A legkiegyensúlyozottabb a válaszok eloszlása a következő kérdést illetően, hogy fel kell-e lépni a szerencsejátékkal szemben: 40% csak részben ért egyet és a mérleg billen kissé az egyet nem értők irányába. Meglepő arra a kérdésre adott válaszok, hogy „a legtöbb ember ésszel játszik” -, itt 41%, aki nem ért ezzel egyet, az abszolút egyet nem értőkkel együtt pedig 85,6%. A leginkább egyetértés abban a kérdésben van, hogy „a szerencsejáték veszélyes lehet a családi életre”. Abban a kérdésben, hogy mindent összevetve jó a társadalomnak a szerencsejáték, inkább a nemleges irányba toldottak el a válaszok 88%-a szerint inkább nem. Sokan vélekednek úgy (59,7%), hogy a szerencsejáték feldobja az életet. Legkevésbé abban a kérdésben

8. ábra: Idősoros vizsgálat összefoglaló következtetése (Summary conclusion of a time series study)

foglaltak állást a válaszadók, hogy helyes vagy nem helyes a szerencsejáték tiltása, jó lenne, ha a szerencsejáték tilos volna. Ez utóbbi kérdés egyértelműen kultúra függő, azaz szerencsejáték több évtizedes jelenléte és legitimitása révén ma már hazánkban elképzelhetetlen, hogy tiltva legyen.

Az elmúlt 15 évben eleinte lassú emelkedő, majd megtorpanó tendenciát tapasztalhatunk a mért attitűd értékek vonatkozásában, azaz egyre elfogadóbbak lettünk a szerencsejátékokkal kapcsolatosan. Ugyanakkor érdekes tendencia, hogy míg korábban a férfiak értékei voltak magasabbak, 2016 óta a nők attitűdjei pozitívabbak a férfiakhoz képest. Terjedelmi okok miatt az adatok további, részletező elemzésére másik cikkünkben térünk ki. Összegzés helyett, végezetül bemutatjuk 261 válasz megoszlását, egyetlen kérdéskör vonatkozásában (9. tábla).

KÖVETKEZTETÉSEK

A kutatás 2011 júniusában indult, és a szerencsejátékkal kapcsolatos attitűdöket vizsgálta. A kutatás hosszú távon zajlott, és több mint 10 éven át tartott. Az elemzés két fő csoportot vizsgált: „átlagos” játékosok és „szenvédélyes” játékosok. Az elemzésből

nyert eredményeket a két kategória (átlagos és szenvedélyes játékosok) attitűdjeinek összehasonlításával értékeltük ki. Ezek az eredmények megalapozhatják a szerencsejátékkal és annak prevenciójával kapcsolatos további munkánkat.

Összességében az elemzésből ki derül ki, hogy hosszú távon kell vizsgálnunk a szerencsejátékkal kapcsolatos attitűdöket, mivel azok meglehetősen lassan változnak. Emellett a kutatás módszertanában is változások történtek az idők során, amelyek a kutatás hatékonyságának és résztvevői kör bővítését szolgálták.

Nagyobb elemszámú és longitudinális módszertant követő vizsgálatokkal érdemes újabb vizsgálatokat folytatni a témában.

IRODALOMJEGYZÉK

Anne H Salonen, Sari Castrén, Susanna Raisamo, Jim Orford, Hannu Alho and Tuuli Lahti (2014): Attitudes towards gambling in Finland: a cross-sectional population study. BMC Public Health. Vol. 14:982 DOI: 10.1186/1471-2458-14-982

Canale N, Vieno A, Pastore M, Ghisi M, Griffiths MD. (2016): Validation of the 8-item Attitudes Towards Gambling Scale (ATGS-8) in a British population survey.

Addict Behaviour 2016 Mar;54:70-4. doi: 10.1016/j.addbeh.2015.12.009. Epub 2015 Dec 14. DOI: 10.1016/j.addbeh.2015.12.009

Gordon Allport (1935): Attitudes. Handbook of Social Psychology, ed. C. Murchison, (1935). Worcester, MA: Clark University Press, pp. 789–844.

Donaldson P, Rockloff MJ, Browne M, Sorenson CM, Langham E, Li E. (2016): Attitudes Towards Gambling and Gambling Reform in Australia. Journal of Gambling Studies. Vol 32, no. 2, pp. 43-59. <https://doi.org/10.1007/s10899-015-9529-y>

Gabellini, E., Lucchini, F. & Gattoni, M.E. Prevalence of Problem Gambling: A Meta-analysis of Recent Empirical Research (2016–2022). J Gambl Stud 39, 1027–1057 (2023). <https://doi.org/10.1007/s10899-022-10180-0>

Jim Orford, Mark Griffiths, Heather Wardle, Kerry Sproston, Bob Erens (2009): Negative public attitudes towards gambling: findings from the 2007 British Gambling Prevalence Survey using a new attitude scale International Gambling Studies. vol. 9, Iss. 1, 2009. <https://doi.org/10.1080/14459790802652217>

Oh, H. és Hsu, C. (2001): Volitional degrees of gambling behaviors; Annuals of Tourism Research, 28:3, 618-637. oldal. [https://doi.org/10.1016/S0160-7383\(00\)00066-9](https://doi.org/10.1016/S0160-7383(00)00066-9)

Salonen, A.H., Alho, H. & Castrén, S. Attitudes towards gambling, gambling participation, and gambling-related harm: cross-sectional Finnish population studies in 2011 and 2015. BMC Public Health 17, 122 (2017). <https://doi.org/10.1186/s12889-017-4056-7>

Sproston, K., Erens, B., Orford J. (2000): Gambling behaviour in Britain: results from the British gambling prevalence survey, National Centre for Social Research

Tessényi Judit (2013): Játékszenvedély gazdaság-pszichológiai megközelítésben. Doktori értekezés. Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar Gazdálkodástudományi Doktori iskola Gazdaságpszichológia Kutatóműhely http://doktori.bibl.u-szeged.hu/2033/1/disszertáció_TJ_játékszenvedély.pdf

Tessényi Judit (2017): Comparative Examination of Attitudes of Addicts and Non-Addicts – Gamblers; Biomedical Journal of Scientific & Technical Research (BJSTR)pp.482. DOI: 10.26717/BJSTR.2017.01.000224

Wardle H, Moody A, Spence S, Orford J, Volberg R, Jotangia D, Griffiths M, Hussey D, Dobbie F. British Gambling Prevalence Survey 2010. UK: National Centre for Social Research; 2011.

Zsédely Zsombor és Bóka Ferenc (2023) Egyetemisták sportfogadási szokásai: megélhetési forrás vagy hazardjáték? = Students' sports betting habits: a source of livelihood or gambling? RECREATION, 13 (1). pp. 10-15. ISSN 2064-4981

	férfi	nő	összes	%
részben értek egyet	9	44	53	25,1
nem értek egyet	1	10	11	5,2
nagyon egyetértek	22	28	50	23,7
határozottan (nagyon) nem értek egyet	1	8	9	4,2
elfogadom	19	69	88	41,7

9. táblázat: Mindenkinek joga van játszani, amikor csak akar (Everyone has the right to play whenever they want). saját szerkesztés